

باسمه تعالی

وزارت کار و امور اجتماعی

معاونت روابط کار – اداره کل بازرسی کار

دستورالعمل اجرایی

آیین نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان

۱۳۹۰

دستورالعمل اجرایی آیین نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان

این دستورالعمل به استناد ماده ۹ آیین نامه آموزش ایمنی کارفرمایان، کارگران و کارآموزان مصوب مورخ ۱۳۸۸/۱۲/۳ شورای عالی حفاظت فنی که در تاریخ ۱۳۸۹/۳/۵ به امضای وزیر کار و امور اجتماعی رسیده، تهیه گردیده است.

۱- واژه‌های کلیدی

- ۱-۱- دوره‌های آموزشی ایمنی: مجموعه فرایند آموزش که دارای هدف، محتوی، برنامه و ارزشیابی است و باهدف ارتقای سطح آگاهی و دانش ایمنی برای مخاطبین برگزار میگردد و میتواند در یک مکان خاص و یا بصورت مجازی و غیرحضوری اجرا شود.
- ۱-۲- مرکز تحقیقات ستاد: مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار وزارت کار و امور اجتماعی مستقر در تهران
- ۱-۳- مراکز تابعه: مراکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار مستقر در استانهای کرمان، آذربایجان شرقی، خوزستان و خراسان رضوی و سایر مراکزی که از این پس راهاندازی میگرددند.
- ۱-۴- محتوای دوره‌های آموزش ایمنی: محتوای آموزش مطابق استاندارد مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار تعیین میشود و این محتوا مشتمل بر سرفصل مباحث قابل ارایه در برنامه‌های آموزشی است که منطبق با نوع دوره و سطوح شرکت کنندگان تدوین میگردد.
- ۱-۵- مدت زمان دوره‌ها: براساس نوع دوره و مطابق با شرایط شرکتکنندها تعیین میشود.
- ۱-۶- گواهینامه: به شرکتکنندگان پس از طی دوره و در صورت کسب قبولی توسط مراجع ذیصلاح گواهینامه تعلق خواهد گرفت.
- ۱-۷- مجوز صلاحیت: موسسات و اشخاص حقیقی و حقوقی که از مرکز تحقیقات ستادی وزارت کار و امور اجتماعی و مراجع صلاحیت دار مجوز فعالیت در زمینه آموزش ایمنی را کسب نموده‌اند، میتوانند با رعایت محتوی و سرفصل دوره‌های آموزش و شرایط برگزاری، این دوره‌ها را در محل مناسب اختصاصی یا در محل کارگاه و یا بصورت مجازی برگزار کنند و در پایان دوره گواهینامه صادر نمایند.

۸-۱- مرجع صلاحیتدار رسیدگی به شکایات و تخلفات: این مرجع به موجب کمیته ای خواهد بود که در مرکز

تحقیقات ستادی مستقر بوده و اعضای آن شامل: رییس مرکز تحقیقات ستادی، مدیر کل بازرسی کار، یک نفر بازرس کار استان (به انتخاب مدیرکل بازرسی کار) یک نفر کارشناس آموزش مرکز تحقیقات ستادی، یک نفر نماینده اداره کل حراست، یک نفر مشاور حفاظت فنی و خدمات ایمنی (بدون حق رأی) می باشد مسئولیت این کمیته با رئیس مرکز تحقیقات ستادی میباشد و در صورت تخلف توسط مجریان در آیین - نامه آموزش کارفرمایان، کارگران و کارآموزان و این دستورالعمل، کمیته مذکور موضوع را رسیدگی می نماید.

تبصره: اختیارات کمیته مذکور قابل واگذاری به کمیته های استانی می باشد که ترکیب آن شامل: مسئول مرکز تحقیقات در استان، رئیس اداره بازرسی کار، یک نفر بازرس کار استان (به انتخاب مدیرکل استان) یک نفر کارشناس آموزش مرکز تحقیقات در استان، رئیس حراست اداره کل استان و یک نفر مشاور حفاظت فنی و خدمات ایمنی (بدون حق رأی) می باشد و در صورت عدم وجود مرکز تحقیقات در استان به جای مسئول مرکز تحقیقات و کارشناس آموزش به ترتیب مدیرکل استان و نماینده آموزشی ادارات کل استان هاجایگزین آن ها خواهند شد.

۹-۱- مجری دوره آموزشی: علاوه بر مرکز تحقیقات ستادی و مراکز تابعه، موسسات و کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که مجوز برگزاری این دورهها را از مرکز تحقیقات ستادی اخذ نمودهاند نیز به عنوان مجری دوره حق برگزاری دورههای آموزشی فوق را خواهند داشت

۲- فراگیران

به استناد ماده ۸۵ قانون جمهوری اسلامی ایران کلیه کارفرمایان، کارگران و کارآموزان (کارورزان) مشمول قانون کار موظف به گذراندن دوره های آموزش ایمنی متناسب باشغل. در بدو استخدام و حین خدمت می باشند

۳- ساختار دوره ها

۱-۳- دوره های آموزش ایمنی مقدماتی: شامل دورههایی است که در آن خطرات محیط کار و اصول اولیه ایمنی کار برای ایجاد و ارتقاء سطح آگاهی فرهنگ ایمنی، آموزش داده میشود.

۲-۳- دورههای آموزش تخصصی ایمنی: شامل دورههایی است که در آن آموزش تخصصی با توجه به ویژگی های شغل در جهت افزایش آگاهیهای تخصصی در مورد شغل مشخص به فراگیران ارایه می شود تا

موجب افزایش سطح دانش آنها نسبت به خطرات و حوادث احتمالی در آن رشته و پیشگیری از حوادث احتمالی در هنگام کار گردد.

۴- روشهای انجام آموزش

۴-۱- آموزش حضوری: به روشی گفته میشود که در آن آموزش به صورت حضوری و با شرکت علاقمندان در کلاس و براساس استانداردهای تعریف شده از سوی مرجع ذیصلاح با محتوا و سرفصل دروس مشخص تدریس انجام شده و در پایان دوره آزمون مربوط برگزار میشود. آموزش حضوری میتواند بصورت حضور در کلاس و یا در محل کارگاه باشد.

۴-۱- آموزش مجازی، (E-Learning): به روشی از آموزش اطلاق میشود که در آن اطلاعات مربوط به صورت غیر حضوری و از طریق مکتوب یا به صورت الکترونیکی (CD و مولتی مدیا) و اینترنت در اختیار علاقمندان قرار میگیرد و پس از پاسخ به سوالات یا انجام تکالیف خواسته شده به صورت کتبی و الکترونیک یا از طریق اینترنت در سایت مورد نظر قرار داده میشود و سنجش صورت می گیرد

۴-۱- آموزش ترکیبی: آموزش مجازی قابل ترکیب با آموزش حضوری میباشد که به آن دورههای ترکیبی گفته میشود در این دوره سنجش آزمون و ارزیابی به صورت حضوری انجام میشود.

۵- زمان آموزش

۵-۱- آموزش کوتاه مدت: آموزشهایی که مدت آن ۸ ساعت یا کمتر باشد.

۵-۲- آموزش میان مدت: به آموزشی گفته میشود که مدت آن بیشتر از ۸ ساعت باشد .

۶- نوع آموزش

۶-۱- بدو استخدام: برای هر فراگیر در زمان قبل از شروع به کار و پیش از ورود به محل کارگاه این آموزشها ارایه می گردد و از طریق آن با خطرات عمومی و تخصصی مربوطه به شغل خود و کارگاه آشنا میشود. حداقل دوره آموزش بدو استخدام ۳ ساعت می باشد .

۶-۲- ضمن خدمت و بازآموزی: هر فراگیر بایستی آموزش ضمن خدمت و بازآموزی در زمینه ایمنی که توسط مرجع ذیصلاح و ادارات کار و امور اجتماعی استان ها و حسب شرایط از طرف کارفرما تعیین و نحوه استمرار آن مشخص میگردد را طی نماید. بدیهی است در صورتی که ماهیت شغل یا محل کار فراگیر تغییر کند آموزشهای مرتبط با نوع کار جدید باید طی شود و گواهی مربوط به آن اخذ گردد.

۳-۶- آموزشهای ویژه: در صورتی که تغییری در شرایط و فرایند کار ایجاد شود، آموزش ایمنی ویژه آن عملیات باید بلافاصله طی شود و اطلاعات ایمنی مربوط به آن در اختیار فراگیر قرار داده شود.

۷- محل آموزش

۷-۱- مراکز تحقیقاتی و ادارات کار و امور اجتماعی استان ها: از فضای آموزشی مرکز تحقیقات ستادی و مراکز تابعه و همچنین ادارات کار و امور اجتماعی استانها و باهماهنگی از سایر مکانهای آموزشی که امکانات برگزاری کلاسهای آموزشی در آن وجود داشته باشد برای برگزاری دورههای آموزش ایمنی عمومی و تخصصی استفاده خواهد شد.

۷-۲- محل کارگاه: بنا به درخواست واحدهای متقاضی برگزاری دورههای آموزشی در محل صنعت و با استفاده از فضا و امکانات آن کارگاه امکانپذیر میباشد. در این صورت تهیه کلیه امکانات مربوطه کمک آموزشی از قبیل رایانه، ویدیو پروژکتور و وایت برد به عهده شرکت متقاضی میباشد.

۸- گواهینامههای آموزشی

۸-۱- در پایان دوره های آموزشی و پس از آزمون در صورت احراز شرایط و موفقیت در کسب حداقل نمره تعیین شده (۱۰ از ۲۰) گواهینامه طی دوره به شرکتکنندگان اعطا میگردد. این گواهینامهها مشتمل بر مشخصات زیر است و مهور به مهر مرجع صلاحیتدار خواهد بود:
نام و نام خانوادگی شرکتکننده- کد ملی - کد پستی - نوع دوره آموزشی- نام دوره آموزشی- زمان و ساعت دوره آموزشی- کد اختصاصی دوره- رتبه کسب شده و نام و مشخصات برگزارکننده دوره تبصره- اتخاذ تدابیر لازم در جهت ارتقای ضریب ایمنی گواهینامه صادره از سوی مراجع صادرکننده گواهینامه ضروری است.

۸-۲- برای دورههای آموزشی بالاتر از ۸ ساعت و صدور گواهینامه میبایست کد دوره اختصاصی از مرکز تحقیقات ستادی اخذ گردیده و توسط مراجع ذیصلاح اجرا گردد.

۹- مجریان دورههای آموزشی

۹-۱- مرکز تحقیقات ستادی و مراکز تابعه: مرکز تحقیقات ستادی و مراکز تابعه با تایید مرکز تحقیقات ستاد ، اقدام به اجرای دورههای آموزشی با سرفصل استاندارد مورد تأیید مینمایند.

۹-۲- مشاوران حفاظت فنی و خدمات ایمنی: به استناد ماده ۳ آییننامه مشاوران حفاظت فنی و خدمات ایمنی دارای مجوز فعالیت آموزش از مرکز تحقیقات و تعلیمات حفاظت فنی و بهداشت کار میباشند با رعایت

محتوای دوره‌ها و سرفصلهای عنوان شده در دوره‌های عمومی و تخصصی و با هماهنگی با مرکز تحقیقات ستادی و اخذ کد دوره مورد نظر مجاز به اجرای دوره‌های آموزش ایمنی فوق‌الذکر خواهند بود.

۳-۹- بازرسان کار سراسر کشور: با استناد به بند ج ماده ۹۶ قانون کار جمهوری اسلامی ایران بازرسان کار سراسر کشور میتوانند به امر آموزش ایمنی کار با نظارت مرکز تحقیقات ستادی و هماهنگی ادارات کار و امور اجتماعی استانها اقدام نمایند.

۴-۹- سایر موسسات و سازمانهایی که صلاحیت برگزاری دوره‌های آموزش ایمنی کار را از مرجع ذیصلاح اخذ نموده اند میتوانند مجری برگزاری دوره‌ها در حدود اختیارات و وظایف تعیین شده باشند

۱۰- هزینه برگزاری دوره‌های آموزشی

۱-۱۰- هزینه هر دوره آموزش که توسط مرکز تحقیقات ستاد و مراکز تابعه برگزار میشود، براساس مجموعه قوانین مالی و محاسباتی و تعرفه مصوب دولت و شورای اقتصاد میباشد و مجری هزینه فوق را به شرکت متقاضی و افراد شرکتکننده اعلام نموده و پس از پرداخت هزینه دوره توسط کارفرما و ارایه رسید بانکی و رسید مربوطه به مجری دوره، برگزاری آموزش امکانپذیر خواهد بود.

۲-۱۰- به جهت ایجاد فضای رقابتی در مورد مشاوران حفاظت فنی و خدمات ایمنی و سایر موسسات ذیصلاح، این هزینه به صورت دوسالانه توسط انجمن صنفی مربوطه پیشنهاد و با نظارت و هماهنگی مرکز تحقیقات ستادی، تعیین و ابلاغ میگردد.

۱۱- نظارت بر حسن اجرای کار

۱-۱۱- نظارت بر حسن اجرای کار در استانها با ادارات کل کار و امور اجتماعی می باشد.

۲-۱۱- نظارت عالی به مرکز تحقیقاتی ستادی خواهد بود که نظارت و ارزشیابی نهایی مجریان دوره و نحوه نظارت استانها و ادارات کل کار و امور اجتماعی به کار مجریان دورهها در استانها در این مرحله باز ارزشیابی خواهد شد.

۱۲- ظرفیت دوره‌ها

۱-۱۲- ظرفیت کلاسهای برگزار شده در دوره‌های حضوری حداکثر تا ۳۰ نفر خواهد بود (برگزاری نشستهای علمی و سمینارهای آموزشی مرتبط و افزایش ظرفیت کلاس با توجه به نوع دوره و امکانات آموزشی و با تأیید مراجع ذیصلاح مجاز خواهد بود).

۲-۱۲- ظرفیت دوره‌های مجازی بدون محدودیت بوده و نحوه برگزاری آزمون در دوره‌های ترکیبی با هماهنگی قبلی با مجریان دوره خواهد بود.

۱۳- تعیین نماینده آموزشی در ادارات کل کار و امور اجتماعی استانها

به منظور عملیاتی نمودن این دستورالعمل، ادارات کل کار و امور اجتماعی استان هایک نفر کارشناس مجرب و مطلع به عنوان نماینده آموزشی به مرکز تحقیقات ستادی معرفی می نمایند تا در راستای تقویت زمینه‌های همکاری و اجرای صحیح و بهینه کلیه برنامه‌های آموزشی در استان، اقدامات لازم را به عمل آورند.

۱۴- اولویتبندی برای اجرایی نمودن آییننامه

- ۱-۱۴- با توجه به گستردگی کار و محدودیت امکانات، تعیین اولویت آرایه آموزشهای ایمنی کار و نحوه استمرار آن برای مشمولین این دستورالعمل در هر استان، بر عهده ادارات کل کار و امور اجتماعی میباشد.
 - ۲-۱۴- کارفرمایان مکلفند در زمینه آموزش ایمنی کارفرمایان و کارگران و کارآموزان واحدهای تابعه با مراجع ذیصلاح همکاری های لازم را به عمل آورند.
- این دستورالعمل توسط کمیته تدوین دستورالعمل اجرایی موضوع ماده ۹ آیین نامه آموزش ایمنی کارفرمایان و کارگران و کارآموزان تهیه و در ۱۴ بند و دو تبصره در جلسه مورخ ۱۳۹۰/۲/۱۹ توسط شورای عالی حفاظت فنی تدوین و در تاریخ ۱۳۹۰/۵/۲ به تصویب وزیرکار و امور اجتماعی رسید.